

**DUMITRU JOMPAN,
*EPISCOPII
CARANSEBEȘULUI ȘI
MUZICA, VOL. II,*
ED. EPISCOPIEI
CARANSEBEȘULUI,
CARANSEBEȘ, 2024,
152 P.**

Pr. dr. Constantin CILIBIA

Lucrarea de față a apărut la Editura Episcopiei Caransebeșului cu binecuvântarea Preasfințitului Părinte Dr. Lucian Mic, Episcopul Caransebeșului și prin purtarea de grijă a Părintelui Dr. Casian Rușeț, consilier cultural.

Ea încununează munca de cercetare și documentare a renumitului Prof. Univ. Dr. Dumitru Jompan, cercetător, compozitor, dirijor, dedicată melosului religios, coral, bănațean.

În ansamblu, muzica reprezintă acea vibrație a trupului și a sufletului, izvorâtă din adâncurile cele nepătrunse ale omului. Calitatea muzicii în general depinde de cel care știe să o execute dar și de ascultători. Muzica numai studiată în profunzime ai ocazia de a înțelege mai bine, ce a vrut să exprime autorul, ea mai înseamnă și matematică.

Prin felul ei de manifestare, muzica alungă întristarea, supărarea, durerea, răutatea, vrajba, ura dintre soții, frați, rude apropiate, vecini, prieteni apropiați sau mai îndepărtați. Cântecul izvorăște din adâncul sufletului împacă neamurile, popoarele, înlătură patimile, aduce pace, înlătură războaiele nimicitoare. După cum se poate observa, muzica este de obârșie divină, este un talant de la Dumnezeu dăruit fiecărei ființe în parte.

Nu întâmplător numeroase genii ale omeniri dându-și seama de valoarea ei, i-au dedicat opere monumentale pagini nepieritoare. Specific zonei care a pus-o în practică, muzica s-a divizat în mai multe variante.

Biserica Ortodoxă prin reprezentanții ei precum Sf. Ioan Damaschin ajutat și de alți Sfinții Părinți și Scriitori Bisericești au transpus cântarea bisericească în opt glasuri.

Din cele mai vechi timpuri, Biserica bănăţeană a acordat o mare atenţie muzicii bisericeşti. Prin tradiţie, credincioşii bănăţeni simt nevoia de a-L preamări pe Dumnezeu prin cântare bisericească. „*Toată suflarea să laude pe Domnul*” (Ps. 150, 6). Această nevoie a simţit-o şi primul ei episcop Ioan Popasu al reînfiinţatei Episcopiei a Caransebeşului.

Concretizarea înfiinţării unui cor bisericesc pentru trebuinţele bisericii a avut loc după Marea Unire, în aul 1924, din vremea vrednicului de pomenire episcop bănăţean Dr. Iosif Traian Bădescu al Caransebeşului (1920-1933).

Corul Catedralei din Caransebeş poartă numele Sf. M. Mc. Gheorghe şi s-a format din trupul Reuniunii de Cântări şi Muzică şi a funcţionat multă vreme, paralel odată cu acesta.

Din componenţa lui făceau parte elevi, studenţi, ofiţeri, avocaţi, medici, funcţionari şi alţi credincioşii. El a debutat cu ocazia începerii şedinţelor *Sinodului Eparhial* în ziua de 25 Aprilie 1924, la Duminica Tomii cu un concert de muzică religioasă.

Privită în ansamblu, cântarea bisericească corală în comun, este dovada că poporul drept credincios din biserică participă trupeşte şi sufleteşte la oficierea serviciului dumnezeiesc. Pentru a pătrunde în sufletul credinciosului, cântarea bisericească să fie bine amplasată pe voci alese şi aranjate în desfăşurarea cultului nostru divin.

Aşa cum îl cunoaştem şi de această dată, Domnul Prof. Dr. Dumitru Jompan, prin darurile primite de la Dumnezeu, ne readuce din memoria trecutului activitatea muzicală a trei ierarhi din fruntea Episcopiei Caransebeşului.

Având în vedere interesul lor pentru muzica corală bisericească a Catedralei din Caransebeş, lucrarea de faţă dedică o pagină de istorie a muzicii bisericeşti corale, bănăţene.

Cartea de faţă cuprinde 4 capitole, astfel; două dedicate episcopului Dr. Iosif Traian Bădescu, cel de-al III-lea episcopului Vasile Lăzărescu şi ultimul închinat episcopului Veniamin Nistor – promotori ai muzicii corale bisericeşti bănăţene.

La rândul lui, fiecare capitol cuprinde mai multe secţiuni referitoare la tema discuţiilor propuse de autor. Tot aici pot fi discutate bunele relaţii care trebuie să existe între compozitori, dirijori şi muzicieni aceleiaşi zone.

EPISCOPUL IOSIF TRAIAN BADESCU (1858-1933)

Capitolul I, cuprinde date biografice despre activitatea episcopului Bădescu. Episcopul Iosif Traian Bădescu s-a născut într-o familie preotească la Şopotul Vechi din judeţul

Caraș-Severin, unde de mic a cântat la strună. Pe lângă rezultatele bune obținute la învățătură, viitorul Episcop Dr. Iosif Traian Bădescu dispunea de o frumoasă voce muzicală plăcută tuturor celor de față. În perioada anilor de studii s-a remarcat cu calificativul de primul la învățătură și disciplină.

În cadrul Episcopiei Caransebeșului a slujit vreme de 9 ani în calitate de diacon. În viziunea mai multor biografi printre care și a protopopului Andrei Ghidiu aflăm că Iosif Traian Bădescu a fost sufletul administrației diecezane, bărbat integru, model, muncitor din cale afară de zelos și credincios. Era o fire retrasă, plăcută, bun patriot, avea figura de sfânt bizantin cu o chemare aleasă și cu inima încălzită de iubire pentru dragostea lui Hristos.

Autorul neobosit al prezentei lucrări ne amintește de vizita canonică a episcopului Iosif Traian Bădescu în cele 23 de localități din zona Voievodinei.

Vizita episcopului în Voivodina a fost întâmpinată cu multă bucurie prin ordinea și disciplina, ținuta vestimentară, aspectul sărbătoresc al localităților pe unde avea să treacă.

Aceste evenimente ale vremii a fost consemnate în periodicul *Foaia Diecezană* și *Nădejdea* (Vârșeț), care au găzduit o seamă de cronică muzicale.

EPISCOPUL VASILE LĂZĂRESCU (1894-1969)

Capitolul II, cuprinde date biografice despre activitatea episcopului Vasile Lăzărescu (1933- 1940), devenit Mitropolit al Banatului (1947), retras din scaun (1961). A studiat la Sibiu și Oradea, unde a ocupat mai multe funcții didactice. Vrednicul ierarh spunea despre Muzică că este una din cele mai frumoase arte pe care a stăpânit-o deplin...

Este menționată activitatea episcopului Vasile Lăzărescu la Caransebeș. Aici a preluat conducerea vechii *Școli Eparhiale de Cântăreți Bisericești* și *Academia Teologică* de la Timișoara. Iubitor de cântare bisericească, episcopul Vasile era prezent la toate întrunirile muzicale.

Sub patronajul episcopului Vasile Lăzărescu a continuat să apară săptămânalul *Foaia Diecezană* și *Calendarul Românului*. Între anii 1933-1940 în timpul păstoririi sale au apărut la Caransebeș volumele:

1. Constantin Vladu, *Manualul de tipic al BOR*, Foaia Diecezană, Caransebeș, 1934;

2. Constantin Vladu, **Antologhion sau Flori alese**, Caransebeș, 1936.
Capitolul III, cuprinde o cronologie a lucrărilor muzicale apărute de-a lungul timpului la Caransebeș.

EPISCOPUL VENIAMIN NISTOR (1886-1963)

Capitolul IV, ne oferă date prețioase despre activitatea episcopului Veniamin Nistor al Caransebeșului (1941-1961).

Iubitor al muzicii corale, întărește corul al Catedralei „Sf. M. Mc. Gheorghe” din Caransebeș în anul 1942 „*cu elemente noi*”.

Ca și predecesori săi, episcopul Veniamin Nistor a fost un vașnic promotor al muzicii tradiționale care se practică în Banat până azi.

Printr-un ordin circular, Episcopia Caransebeșului a înființat *Școala cantorală cu o durată de trei ani*, cursurile erau zilnice desfășurate între orele 11-12 și 14-18. Cei dintâi profesori au fost: Protodiaconul dr. Ioan David, Pr. prof. dr. Mircea Chialda, Pr. dr. Dimitrie Cioloca, Pr. prof. dr. Petre Rezuș, Dumitru Jompan și alții.

Școala de cântăreți bisericești a fost desființată în anul 1948 la instaurarea regimului comunist în România, cu un an înainte de a se desființa Episcopia Caransebeșului.

Dirijorul corului Catedralei „Sf. M. Mc. Gheorghe” din Caransebeș a fost Constantin Vladu din Eșelnița, rudă cu episcopul.

* * *

În expunerea temei sale, autorul în baza unor documentări literare, istorice și de arhivă, folosește o interesantă bibliografie bazată pe studierea unor documente din arhiva Episcopiei Caransebeșului.

În demersurile sale științifice, Domnul Profesor Dr. Dumitru Jompan folosește multe indice onomastice și toponimice.

Domnul Profesor Universitar Dr. Dumitru Jompan, bun cunoscător al muzicii bisericești corale, compozitor și dirijor, promovează pe cele mai înalte trepte cântarea autentică bănățeană.

Și pe această cale în nobila sa misiune ce și-a ales-o de a fi lumina lumii de a-i scoate din întunericul păcatului îi dorim mult succes, iar publicul larg cititor să se bucure de realizările sale.

Ecoul cântărilor sale să ajungă în urechile Domnului Savaot și să strige: „*Sfânt, Sfânt, Sfânt este Domnul Savaot, plin este tot pământul de slava Lui*” (Isaia VI, 1-3).

